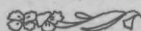

„Jokajta, otroka moja, sirotka, oče vama je — umrl,“ je zaječala mati bolešno, in nove solze so jo zalile.

Zgrudila sta se oba v naročje materino, in solze bridkosti so bile danes večerja Dolanove družine.

Tako je prišla nesreča k Dolanovim. Ošabno je sela na hišni prag kakor gospodarica; in kadar pride nesreča k hiši, se tako nerada odpravi drugam, tako nerada zapusti stanovanje, kjer se je udomila. In kadar se odpravi, pusti za sabo žalost, samoto, puščobo, solze. Tako tudi pri Dolanovih. Prišla je nesreča in se udomila v prej tako zadovoljni hišici. Prišla je, sela na prag kakor gospodarica in ni hotela zapustiti te hišice . . .

(Konec prih.)

Na dan otožnih.

Znepopisno žalostjo se poslavlja narava od življenja. Dan za dnem je dolgočasnejše in otožnejše. Nikjer ni veselja, vedrega in resničnega. — Po nebu se vlačijo umazani oblaki tako leno in brezciljno, da se človeku zazeha, če jih pogleda. Tupatam zaprši dež in zopet poneha — prav kot razvajen otrok, ki bi rad jokal, pa nima za to pravega vzroka.

Vsa vas je pusta in prazna. Nikjer ne kriče otroci, nikjer ni nobenega vriska in petja. Blatna cesta je mirna — nikogar ni na nji. In hiše so zaprte, in dvorišča so prazna. Še kokoši čepe v pesku pri zidu tako brezbrizno in malomarno, da se zdi, da jim je dolgčas. In drevje po vrteh je golo. Veje so zvite in zveržene — kakor bi hotele skriti svojo nagoto.

Vse je pripravljeno za prihod velikega dneva bolesti, ki je odločen spominu naših dragih . . .

In nekega jutra se zgodi, da zapoje zvonovi tako otožno in pretresljivo, da se mora vzbuditi v srcu že morda zaspana žalost. V cerkvi stoji velik črn katafalk z belim križem, in krog njega stoje voščene sveče. In duhovnik pride in poje žalostno in proseče:

„Libera me, Domine, de morte aeterna! Reši me, Gospod, večne smrti!“

In po vsej cerkvi se zganejo črnooblečene množice in vroče solze porosijo bleda lica. Jočejo stari — ker so štete njih ure; jočejo mladi — ker Bog je sodnik; jočejo otroci, ker vidijo samo žalost vsenaokrog. Duhovnik pa poje in prosi: „Reši me, o Gospod!“

In potem se odpro cerkvena vrata in ljudje gredo počasi na pokopališče, ki se vije v kolobarju okrog cerkve. Počasi gredo ljudje: glave sklonjene, v desnicah molke, z levicami pa si otirajo solze prave in resnične žalosti. In skoraj pri vsakem grobu postane kdo in poklekne in zre s solzorosnimi očmi na nemirnoplapolajoče sveče in na klavrne cvetke. In zopet pride duhovnik ter poje in moli. Od groba do groba gre, in ljudje ga spremljajo.

To je tisti dan poln žalosti in bridkosti, poln resnih spominov, dušo pretresujočih.

Mrtva je vsa vas, a mrtvišče oživi. Vse je prišlo izpolnit svojo dolžnost. Samo pri najlepšem grobu ni nikogar. Visok mramornat kamen je brez venca, na gomili ni lučic, ni rož. Stopim k gomili in tesno mi je pri srcu. Tako torej umrje ljubezen zemljanov, si mislim, ko čitam napis na križu.

Barčiča po morju plava . . .

Sama ranjena, zapuščena ljubav do očeta diha iz tega napisa. In zdaj ni nikogar več, ki bi se ga spominjal, ki bi mu ponesel na grob venec ali lučco, ali pa da bi prišel in vzdihnil k Bogu za njegovo dušo! Nikogar ni, nikogar! Samo črni marmor sameva ob grobu . . . Tako umrje ljubezen zemljanov!

Tedaj uzrem v neposredni bližini nov, odprt grob. Pretrese me ob pogledu v to zevajoče žrelo, ki čaka nove žrtve. Tupatam pade s stene črv in se zarije v zemljo, ko vidi, da je prišel prezgodaj . . .

Stara ženica pristopi k meni:

„Poglejte, zdajle gredo po Lovrenčičevo Zinko! Revica, tako kmalu za očetom je morala, dasi je imela vsega dovolj! Pa je res hudo to: lani so pokopali očeta in zdaj ob letu pa hčerko!“ — „Ja, no — take so božje sodbe in nič se ne da izpremeniti,“ še dostavi žena po kratkem premolku.

Kmalu so se oglasili zvonovi. Grem k cerkvi pred velika vrata, da vidim to žalostno procesijo. In ugledam prizor, ki ga ne pozabim nikoli. Vse je bilo belo in svečano — kot pri poroki. Spredaj je nesel mlad fant križ, ves ovenčan s pentljami od belega pajčolana. Za njim pa so nesle tri belooblečene deklice lep venec z napisom: Na svidenje, draga tovarišica!

Ta napis mi je ugajal in me je potolažil. Čemu neki one otožne besede: Zadnji pozdrav in podobno, ko vendar nosimo vsi veliko upanje v duši, da se snidemo tam gori, kjer ne bo bolesti in ne tugovanja?

In potem so se vrstile trume belih deklet, za njimi duhovnik in potem krsta. Skoraj bal sem se tega pogleda, ker sem mislil, da bo vzbudil v moji že itak otožni duši sočutje in žalost, ki me bo popolnoma potrla. Pa ni se zgodilo tako! Prav nič nisem bil žalosten, ko sem uzrl belo krsto, ki se je zibala na ramenih šesterih, tudi belooblečenih prijateljic pokojnice. In sveče so gorele tako mirno in veličastno, kot bi hotele govoriti: „Čemu žalost, čemu jok, kadar se preseli čista duša k svojemu Izvoru?“

Neki svečan mir mi je legel v dušo. Ko se je izprevod uvrstil v cerkev, sem stopil tudi jaz v svetišče božje. In preril sem se skozi množico in pomočil oljkino vejico v blagoslovljeno vodo in pokropil krsto.

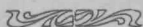
„Prosi zame, da se ločim tudi tako čist odtod,“ sem vzdihnil v srcu.

Na pokopališču so zapeli pevci: Jamica tiha, kotiček miru . . .

Donelo je v megleno jesensko ozračje. In potem je zagrmela zemlja in zabobnelo je v jami in množica je zaihtela. Jaz pa sem blagroval srečno dušo, katere telesno bivališče bo čakalo tu tako čisto svojega poveličanja.

Ko so ljudje odšli, sem videl klečati ihtečo mater na vlažni zemlji. In okrog nje brate in sestre pokojnice . . . In takrat mi je postalo jasno, zakaj ni na grobu očetovem ne vencev ne lučic: prevelika žalost je bila v srcih — zato niso šli k očetu, ker so se poslavljali od njegove hčerke . . .

Gnjevoš.

Jesenske rože.

Jesenske rože v gredi
mi včeraj razcvetele so,
na jug tja daljni ptičke
že včeraj odletele so.

In jutri morebiti
že debel sneg zapade,
in jutri morda dolgčas
se že v moj stan prikrade.

Bogumil Gorenjko.

